

Tavanomaisten kirjoitusvälineiden lisäksi yksinkertaisen funktiolaskimen tai vastaavan muun laskimen käyttäminen sallitaan. Muita apuvälineitä, kuten graafisia laskimia, ei sallita.

Jäsentele vastauksesi huolellisesti ja käytä helposti luettavaa käsialaa.

- 1) Selosta sähkön hankintaa ja kulutusta Suomessa.
- 2) Selosta siirtoverkon jännitteen ja taajuuden säätöä.
- 3) Selosta kolmivaiheisen vaihtosuuntaajan toimintaa kytkinmallin avulla.
- 4) Kolmivaiheisen tahtigeneraattorin arvot ovat: $S_N = 710 \text{ kVA}$, $U_N = 400 \text{ V}$ (pääjännite), $f_N = 50 \text{ Hz}$, $\cos \varphi_N = 0,8_{\text{ind}}$ (ylimagneoitu), $R = 0,0$ ja $X_d = 0,16 \Omega$. Generaattori on kaksinapainen. Määritä koneen nopeus, vääntömomenti, pätö- ja loisteho, verkkovirta sekä napakulma δ (tehokulma) nimelliskäytössä.
- 5) Määritä kuvan mukaisesti kytketyn kolmivaihemuuntajan muuntosuhde ja tunnusluku, kun ensiökäämien kierrosluku $N_1 = 9090$ ja toisiokäämien kierrosluku $N_2 = 105$. Muuntaja voidaan ajatella ideaaliseksi.

